

МОВА ГАЗЕТНА І МОВА НАРОДНА

Я хочу розповісти про те, як наші газети, районні особливо, спрощують, збіднюють мову. Страшно подумати, – що було б, якби народ читав і вчився мови тільки з цих газет? На щастя, трудящі читають також і книжки, художню літературу, розмовляють живою мовою, а не газетною, співають прекрасні народні пісні.

Мовно-пісенне багатство росте, розвивається. Революція породила нові слова й поняття. І газета, яка міцно ввійшла в побут, не може не впливати на процес творення мови.

Звичайно, між мовою газетною і мовою художньою є певна різниця. Оперуючи частіше цифрами і фактами, ніж художніми образами, газетна мова виробила свої певні норми й сталі форми, які, розуміється, мають право на життя. Зло не в нормах і сталих формах, а в тому, що якийнебудь не вельми грамотний газетяр свою суху, безбарвну писанину розповсюджує в тисячах примірників, і її мусять читати тисячі людей. І читач серйозно починає вважати, що в українській мові є тільки слова “ріст” і “зріст”, але нема “зростання”; що для визначення позитивної ознаки існує тільки епітет “гарний” (“гарна дисципліна”, “гарний вихід на роботу”, “гарна підготовка” і т. д.), що треба писати не “втроє”, а “втричі”, що між словами “зараз” і “тепер” нема ніякої різниці і т. д. і т. п.

Є редактори, які педантично не допускають до газети всього свіжого, своєрідного. В моїй практиці бували просто анекдотичні випадки. Наведу один. Прочитав редактор в оголошенні, що база утильсировини “приймає кінську волосінь”, – і дуже занепокоївся. Я пояснював, що “кінське волосся” – це волосся взагалі, а “кінська волосінь” – це волосся хвоста, з якого роблять щітки. Редактор уперто доводив, що “читач цього не зрозуміє”, і звелів виправити на “волосся”.

А скільки є таких редакторів і газетярів, які цілком законні народні слова, вислови оголошують “поза законом”?

Справою впорядкування мови повинні зайнятись авторитетні люди, мовознавці, письменники. Треба, щоб преса (журнал «Робселькор», газета «Комуніст») давала спеціальні огляди районних газет, аналізувала їх мову, боролась проти неграмотності, верхоглядства, штучного спрощення мови. Пора, нарешті, видати солідний російсько-український словник, випустити кілька спеціальних книжок про мову, остаточно впорядкувати український правопис.

Мих. Олешко.

Літпрацівник газети «Щорська правда», Чернігівської області.

Джерело:

Літературна газета. – 1939. – № 36 (16 липня). – С. 2.

У тексті виправлено три пунктуаційні помилки.